

Porvoon Energia Oy
PL 95
06101 PORVOO

Viite: Päätöspyyntö YVA-menettelyn soveltamisesta 14.6.2023, Kilpilahden
lämmönsiirtolinja

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA

HANKE

Kilpilahden lämmönsiirtolinja

HANKKEESTA VASTAAVA

Porvoon Energia Oy

ASIAN VIREILLETULO

Porvoon Energia Oy on 14.6.2023 pyytänyt Uudenmaan ELY-keskukselta päätöstä, edellyttääkö suunniteltu lämmönsiirtolinja Porvoon Kilpilahdessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Porvoon Energia Oy on toimittanut Uudenmaan ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Porvoon Energia Oy:n lämmönsiirtolinjan hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen tarkoitus ja kuvaus

Hankkeen tarkoituksena on hyödyntää Kilpilahteen sijoittuvan Neste Oyj:n uusiutuvan vedyn tuotantolaitoksen hukkalämpöä ja siirtää se putkea pitkin Tolkkisten voimalaitosalueelle, jonne rakennetaan lämpöpumppulaitteisto. Hukkalämpö hyödynnetään alueen kaukolämmön tuotannossa.

Putkireitin osalta on tutkittu kahta vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa 1 putki sijoittuu meren pohjaan noin 2,5 kilometrin matkalta, ja putki kulkee Tolkkisten satamaan kulkevan väylän ali. Vaihtoehdossa 2 putki sijoittuu meren pohjaan noin 3,3 kilometrin matkalta, ja väylä kierretään pohjoispuolelta.

Putki painotetaan merenpohjaan siten, että putken ollessa tyhjä putkielementti pysyy veden pinnalla. Kun putki täytetään kaukolämpövedellä, se painuu meren pohjaan. Putkilinja varustetaan vuodonilmaisulangoilla, jolloin putkea voidaan tarkkailla vuotojen varalta etävalvomosta käsin.

Hankkeen esisuunnitteluvaiheessa on tutkittu kahta vaihtoehtoa merenalaisen putken tekniseksi ratkaisuksi. Vaihtoehdossa 1 käytetään 16 metrin putkielementtejä terässuojauskuorella ja PE-pinnoituksella. Vaihtoehdossa 2 käytetään 16 metrin putkielementtiä PE-painekuorella ja betonipainoilla.

Putken sijoittaminen meren pohjaan edellyttää osassa sijoituslinjaa ruoppausta. Ensisijainen vaihtoehto on sijoittaa ruoppausmassat kaivannon läheisyyteen putken asennustöiden ajaksi ja peittää kaivanto lopuksi ruoppausmassoilla. Massojen sijoitus tarkentuu jatkosuunnittelussa luotausselvityksen ja sedimenttinäytteenoton perusteella.

Tolkkisiin rakennettavan lämpöpumpun toiminta perustuu suljetussa kierrossa kiertävän kylmäaineen höyrystymiseen ja lauhtumiseen. Lämpöpumpun pääkomponentit ovat höyrystin, lauhdutin, kompressori ja paisuntaventtiili. Lämpöpumpun suuntaa antava lämmöntuottoteho on noin 20 MW ja sähköteho 2,88 MW.

Alustavan aikataulun mukaan vuoden 2023 aikana laaditaan tarvittavat kohdetutkimukset (luotaustutkimus, sedimenttinäytteiden analysointi), haetaan tarvittavat luvat ja viimeistellään esisuunnitteluvaihe. Hankkeen investointipäätös on tarkoitus tehdä alkuvuodesta 2024, ja rakennustyöt ajoittuvat

alustavasti vuodelle 2025. Ruoppauksen kestoksi on arvioitu noin kuusi kuukautta. Putki otetaan käyttöön alustavan aikataulun mukaan vuonna 2026.

Sijainti ja ympäristö

Hanke sijoittuu Porvoon Kilpilahden ja Tolkkisten teollisuusalueille sekä niiden väliselle merialueelle. Tolkkisten satamaan kulkeva meriväylä sijaitsee hankealueella.

Hankkeen toiminnot sijoittuvat Kilpilahdessa osittain asemakaavan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle (rk319) ja osittain alueelle, jolla ei ole selkeää asemakaavamerkintää (rk74). Asemakaavan muutos on käynnissä. Tolkkisissa hankkeen toiminnot sijoittuvat Augustinrannan yrityspuiston asemakaavan (458) alueelle. Tolkkisten puolella putken merellä sijaitseva osuus on asemakaavassa vesialuetta.

Porvoon edustan merialue on yleisesti ottaen hyvin matala. Kilpilahden edustalla Svartbäckinselällä keskisyvyys on noin 14 metriä. Merenpohja on hankealueella sekasedimenttiä.

Merialueen vedenlaatuun vaikuttavat Kilpilahden teollisuustuotantolaitoksista, Hermanninsaaren jätevedenpuhdistamosta ja Tolkkisten voimalaitoksesta aiheutuva kuormitus. Myös jokivesillä on huomattava vaikutus merialueen laatuun, ja jokivesien vaikutus on näkynyt mm. veden sameutena. Porvoon edustan merialueen yhteistarkkailussa merialue on sijoittunut keskimääräisen klorofyllipitoisuuden suhteen välttävään luokkaan vuonna 2021.

Hankealueella ei sijaitse merkittäviä kalastusalueita, mutta alue on suotuisaa poikastuotantoaluetta useille kalalajeille.

Lähin merenalainen muinaisjäännös sijaitsee Museoviraston aineistoon pohjautuen hankkeesta noin kilometrin etäisyydellä. Hankkeen toimintojen läheisyydessä ei sijaitse suojeltuja alueita. Lähimmät Natura 2000 -alueet ovat lähimmillään noin 2,2 kilometrin päässä hankkeesta. Hankealueen läheisyydessä ei ole pohjavesialueita.

Hankkeen ympäristövaikutukset ja esitys niiden lieventämistoimista

Pintavedet

Putken asennusta varten ruopataan merenpohjaa noin 1,3 kilometrin matkalta, ja ruoppausmassoja syntyy arviolta 29 000

m³. Ruopattavat alueet sijoittuvat pääosin Kilpilahden edustalle, ja jonkin verran Tolkkisten edustalle.

Ruoppauksen aiheuttamat ympäristövaikutukset riippuvat vallitsevista merialueen virtaus- ja tuuliolosuhteista työn aikana. Suurimmat vaikutukset aiheutuvat ruopattavan alueen välittömässä läheisyydessä. Ruoppaus vaikuttaa alueen pohjaeliöstöön ja kasvillisuuteen sekä aiheuttaa työnaikaista veden samentumista ja kiintoainepitoisuuden nousua. Vaikutus on useimmiten tilapäinen. Vedenlaatuvaikutusten arvioidaan ulottuvan laajimmillaan muutaman sadan metrin etäisyydelle ruopattavasta kohteesta.

Ruoppauksen vaikutuksesta sedimentin sisältämät ravinteet vapautuvat vesistöön, mikä voi aiheuttaa vesistön rehevöitymistä. Kiintoaineeseen sitoutuneiden ravinteiden ja mahdollisten haitta-aineiden liukeneminen veteen on kuitenkin yleensä vähäistä. Kiintoaineksen leviämistä rajoitetaan yleensä huomioimalla sääolot, säätämällä ruoppausnopeutta, minimoimalla ruopattava määrä sekä varautumalla suojaustoimenpiteisiin ennen työn aloittamista.

Ruoppausta ei tehdä kesäaikaan, mikä on herkintä aikaa kasvien elinkierron ja eliöiden lisääntymisen kannalta. Myös linnuston pesimäkausi huomioidaan ruoppaustöiden ajoituksessa.

Alueella on tehty luotaustutkimuksia kesällä 2023. Ennen ruoppaustöiden aloitusta alueelle tehdään sedimenttianalyysejä pilaantumisen todentamista varten sekä sedimentin laadun selvittämiseksi. Tutkimusten perusteella arvioidaan sedimenttien läjityskelpoisuus.

Ruopattu maa-aines voidaan pitoisuuksien mukaan läjittää joko veteen tai maalle. Veteen läjitettäessä ympäristövaikutukset ulottuvat kasvillisuuteen, pohjaeliöstöön ja kalastoon. Veden laatu ja virtaus saattavat muuttua sedimentin läjityksen myötä. Yleensä läjityksen aiheuttamat vaikutukset ovat ruoppaustoimintaan nähden laajempia ja pysyvämpiä.

Läjityspaikka valitaan alueen geologiset ja biologiset ominaispiirteet huomioiden. Hyvä läjityspaikka on eroosioriskiltään alhainen ja paikan välittömässä läheisyydessä ei sijaitse erityisen arvokkaita ja läjitysmassalle herkkiä kohteita. Ensisijainen vaihtoehto on sijoittaa ruoppausmassat kaivannon läheisyyteen putkiston asennustöiden ajaksi ja peittää lopuksi

kaivanto ruoppausmassoilla. Ruoppausmassojen sijoitus tarkentuu suunnittelun edetessä.

Meriliikenne

Vaihtoehdossa 1 ruoppausalue sijaitsee osittain Tolkkisten väylän alueella, jolla harjoitetaan laivaliikennettä. Väyläalueelle asennettavien putken rakenteiden tulee olla yli yhdeksän metrin syvyydessä. Väylän syvyys on noin 12–14 metriä, joten putket ovat väylälinjan alapuolella, eikä väyläalueella ole tarvetta ruopata.

Putken asennustöistä ilmoitetaan etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle merenkulkijoille annettavien tiedotusten ja varoitusten antamista varten.

Kilpilahden satama sijaitsee hankealueesta noin kahden kilometrin päässä, joten hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haittaa sataman käytölle.

Melu

Meluvaikutusten on arvioitu lisääntyvän hetkellisesti ruoppauksen aikana. On arvioitu, että kalat voivat karkottua lähialueelta ruoppaustyöstä aiheutuvan melun ja veden samentumisen seurauksena. Toisaalta putkiliinjan alue on nykyään vilkkaasti liikennöity, joten paikallisen kalakannan elinolosuhteet ovat jo nyt kohonneen melun tasolla.

Vedenalainen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö

Hankealueella ei esiinny vedenalaisia muinaisjäänköhteitä kesällä 2023 toteutetun luotaustutkimuksen perusteella, joten hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia vedenalaiseen kulttuuriperintöön.

Putken rakentamisen ja käyttöönoton ei arvioida aiheuttavan haittaa ranta-alueella sijaitsevan Tolkkisten rakennetun kulttuuriympäristön arvoihin.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Putkiston asentamisen aikaisia vaikutuksia ovat melu ja vesien samentuminen sekä sekoittuminen. Ympäristövaikutukset asentamisen aikana ovat vähäisiä ja lyhytkestoisia. Vaikutukset kestävät rakentamisvaiheen ajan ja kohdistuvat putkiliinjan välittömään läheisyyteen.

Vaikutukset toiminnan aikana

Hankkeen vaikutukset toiminnan aikana ovat vähäisiä. Kaukolämpöputket ovat eristetty lämpöhäviön minimoimiseksi. Putkesta ei aiheudu päästöjä ilmaan tai maaperään, ja vaikutukset vesistöön ovat vähäiset. Kaukolämpövesi ei ole terveydelle eikä ympäristölle vaarallista, vaikka vuotoja sattuisikin. Putkesta ei aiheudu melua eikä tärinää.

Toimintaa koskevat luvat

Hankkeessa toteutettava ruoppaus ja läjitys edellyttävät vesitalouslupaa vesilain 3 luvun 3 §:n mukaisesti. Eteläisempi putkilinjan vaihtoehto tarvitsee myös vesitalousluvan 3 luvun 3 §:n perusteella, koska se alittaa yleisen kulkuväylän.

Lämpöpumppulaitoksen ja maahan kaivettavan putken osuuteen haetaan tarvittavat rakennus- ja kaivuluvat Porvoon kaupungilta.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus pyysi lausuntoja YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen seuraavilta viranomaisilta: Porvoon kaupungin ympäristönsuojelu, Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuolto, Porvoon kaupunkisuunnittelu, Väylävirasto, Porvoon museo, Museovirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Itä-Uudenmaan pelastuslaitos. Lausunnon antoivat Itä-Uudenmaan pelastuslaitosta lukuun ottamatta kaikki viranomaiset.

Porvoon kaupungin lupa- ja valvontalautakunta katsoo, että hankkeelta ei tarvitse edellyttää YVA-menettelyä. Hankkeen vaikutukset rajoittuvat annetun selvityksen perusteella pääosin rakentamisen aikaisen ruoppaus- ja asennustyön vaikutuksiin, kuten meluun ja samentumiseen. Viimeistään vesilain mukaisessa luvituksessa tulee kiinnittää erityishuomiota ruoppausmassan määrään ja haitta-ainepitoisuuksiin sekä läjityspaikan valintaan. Lisäksi tulee ottaa huomioon ruoppaustyön meluvaikutukset erityisesti lintujen pesimäaikaan sekä melun ja veden samentumisen vaikutukset vesieliöstöön.

Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuolto ei katso hankkeessa YVA-menettelyä välttämättömänä.

Porvoon kaupunkisuunnittelu katsoo, että putkilinjan rakentaminen asemakaavan mukaisille teollisuus- ja

varastorakennusten korttelialueille tai sataman alueelle on asemakaavan mukaista. Alueen yleis- tai asemakaavatilanne ei edellytä harkinnanvaraisen YVA-menettelyn käynnistämistä. Kaupunkisuunnittelu on halukas osallistumaan putkilinjan yksityiskohtaisempaan suunnitteluun erityisesti Tolkkisten puolen maa-alueen osalta. Muilta osin Porvoon kaupunkisuunnittelu viittaa Porvoon kaupungin lupa- ja valvontalautakunnan lausuntoon.

Väylävirasto katsoo, että rakennusaikaisten ja käytönaikaisten vaikutusten perusteella ei ole tarpeen edellyttää hankkeelta YVA-menettelyä. Hankkeen vaikutukset tulevat huomioiduiksi riittävällä tavalla vesilupakäsittelyn yhteydessä. Väylävirasto toteaa, että hankkeeseen liittyvät ympäristövaikutukset ja mahdolliset riskit on arvioitava riittävän huolellisesti, vaikka varsinaista YVA-menettelyä ei tehtäisi. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota putken risteämiseen laivaväylän kanssa. Väylän kunto, käytettävyys tai turvallisuus ei saa vaarantua hankkeen vaikutuksesta esim. putken asennustöiden tai väylän läheisyydessä tehtävän ruoppauksen seurauksena. Liikenneväylien yhteyteen Väyläviraston hallinnoimille maille sijoittuvien rakennelmien osalta kaikista toimenpiteistä sekä rakentamisvaiheen töistä on sovittava Väyläviraston ja/tai asianmukaisen ELY-keskuksen kanssa.

Porvoon museo toteaa Tolkkisten tehdasalueen olevan maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sekä yksi Porvoon keskeisten alueiden osayleiskaavan kulttuuriympäristöselvityksessä merkittäväksi kulttuuriympäristöksi nostettu alue. Maan alle sijoittuvista lämpöputkistoista ei ole erityistä haittaa maisemalle tai rakennetulle kulttuuriympäristölle, mutta vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen teollisuushistoriallinen merkitys. Porvoon museo pitää reittivalintaa 1 parempana, koska se sijoittuu tehdasalueen eteläpuolelle ja kulkee tien laitaa voimalaitokselle. Kilpilahden päässä hankkeella ei ole vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Lisäksi Porvoon museo tuo esiin, että putkilinjan maanalainen osuus vaikuttaa kulkevan muinaisjäännösalueen Nya Sköldvik (1000022453) kautta. Museo edellyttää tästä kohdasta tarkempia suunnitelmätietoja siitä, mille syvyydelle ja millä tekniikalla maanalainen osuus rakennetaan sekä miten varmistetaan, ettei rakentaminen vaaranna muinaisjäännöksen säilymistä. Museo katsoo, että vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei ole kuvattu tältä osin riittävästi. Museo ei näe kuitenkaan tarvetta

YVA-menettelylle, kunhan suunnitelmätietoja ja vaikutusten arviointia täydennetään.

Museovirasto toteaa, ettei sillä ole tarvetta ottaa kantaa YVA-menettelyn tarpeeseen. Riippumatta YVA-menettelyn järjestämisestä Museovirasto katsoo, että hankkeen valmisteluun tulee muinaismuistolain perusteella kuulua hyvissä ajoin ennen hankkeen toteuttamista vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys sen varmistamiseksi, ettei hanke vahingoita vedenlaisia muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita. Selvitystarve koskee niitä alueita, joille tullaan sijoittamaan putkia, joita ruopataan, joille sijoitetaan ruoppausmassoja ja joilla toteutetaan muuta merenpohjaa muuttavaa rakennustyötä. Kilpilahden ja Tolkkisten välinen merialue on potentiaalista vedenalaisen kulttuuriperinnön löytöaluetta seurauksena pitkäaikaisesta ihmisen toiminnasta hankealueen ympäristössä. Hylkylöydöt ovat alueella mahdollisia. Hankealueella ei ole aiemmin tehty vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointia.

Tukes ei nähnyt tarvetta YVA-menettelyn soveltamiselle valvomansa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön nojalla. Tukes totesi, että hankkeen kuvauksessa ei ole kerrottu lämpöpumppulaitoksen kylmäaineesta tai sen määrästä tarkempaa tietoa, mutta oletettavaa on, että sen määrä ja vaarallisuus ovat vähäisiä, eikä merkittäviä kemikaalionnettomuusriskejä ole.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus varasi hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden antaa vastine annettuihin lausuntoihin. Hankkeesta vastaava on toimittanut vastineen ELY-keskukselle 24.10.2023. Vastineessaan hankkeesta vastaava totesi seuraavaa:

Hankkeesta vastaava on teettänyt kesän 2023 aikana merenpohjan luotaustutkimuksen kummastakin putken reittivaihtoehdosta. Lisäksi merenpohjan sedimenteistä on otettu laajasti näytteitä ja analysoitu niistä haitta-ainepitoisuuksia. Tehtyjen tutkimusten avulla on saatu tarkempia tietoja ruoppausmassojen määrästä ja haitta-aineista sekä läjityskelpoisuudesta. Tietoja hyödynnetään seuraavissa suunnitteluvaiheissa ja vesitalouslupahakemuksessa.

Melu- ja samentumisvaikutuksiin kiinnitetään huomiota ja haitalliset vaikutukset pyritään minimoimaan. Lintujen pesimäkausi huomioidaan hankkeen toteutusaikataulussa.

Kilpilahden puoleisilla maaosuuksilla putkiston reittiin on tehty tarkennuksia siten, että putkisto ei kulje muinaismuistoalueella. Suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan Tolkkisten teollisuusalueen kulttuurihistoriallinen arvo.

Luotaustutkimusten tulosten perusteella putkiston alueella on vain irtotukkeja ja kiviä, mutta hankkeesta vastaava on valmis teettämään tarvittaessa lisäselvityksiä vedenalaisen kulttuuriperinnön kartoittamiseksi.

Lämpöpumpun kylmäaine ei ole vielä tarkemmin tiedossa, vaan se valitaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Kylmäainetta kiertää lämpöpumpun laitteistossa suljetussa kierrossa vähäinen määrä. Kylmäainetta ei lisätä prosessiin tai muuten varastoida laitoksella. Kylmäaineen valinnassa kiinnitetään huomiota kemikaaliturvallisuuteen siten, että turvallisuusmääräykset täyttyvät.

Merenalainen putkilinja toteutetaan siten, ettei väylän kunto, käytettävyys tai turvallisuus heikenny tai vaarannu töiden aikana.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa.

Kaukolämpöputken tai Tolkkisiin toteutettavan lämpöpumppulaitoksen rakentamisella ja toiminnalla ei ole hanketyypiltään vastaavaa kohtaa YVA-lain hankeluettelossa. Hanke ei siten edellytä YVA-menettelyä suoraan YVA-lain 3 §:n 1 momentin perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon

ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne ja haittojen lieventämistoimenpiteet. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 (YVA-laki 3 § 3 mom.).

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne sekä haittojen lieventämistoimenpiteet

Hankkeen haitalliset vaikutukset rajoittuvat rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin. Rakentamisvaiheen päätyttyä ja putken ollessa toiminnassa sen vaikutusten ympäristöön arvioidaan olevan vähäiset.

Ruoppauksen ja asennustyön vaikutukset pintavesien laatuun ja vesiympäristöön eivät ole voimakkuudeltaan niin merkittäviä, että ne olisivat rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin. Ruopattava matka on pituudeltaan 1,3 km, joten ruoppausta ei ole tarpeen tehdä koko putken pituudelta. Ruopattavan massan määrä, 29 000 m³, ei ole merkittävän suuri. Samennusvaikutusta on työn aikana todennäköisesti jonkin verran, ja ravinteita ja haitta-aineita myös liukenee tässä yhteydessä sedimentistä veteen, mutta vaikutus on väliaikainen. Ruoppaus myös tehdään kesäkauden ulkopuolella, joten vaikutukset vesieliöiden lisääntymisoloihin kuten vesilintujen pesintään jäävät suhteellisen vähäisiksi. Myöskään hankkeen vaikutukset kalastoon eivät todennäköisesti ole merkittäviä, ja ne rajoittuvat ruoppauksen ja putken asennusvaiheeseen.

Ruoppaustöistä aiheutuu meluhaittaa ympäristöön, mutta vaikutus on tilapäinen eikä sen arvioida olevan merkittävä.

Kahden tutkitun putkilinjan reittivaihtoehdon välillä ei ole merkittävää eroa ympäristövaikutusten suhteen, koska ruopattavat alueet ovat molemmissa vaihtoehdoissa samat.

Hankkeesta vastaavan mukaan ensisijainen vaihtoehto on sijoittaa ruoppausmassat kaivannon läheisyyteen putkiston asennustöiden ajaksi ja peittää lopuksi kaivanto ruoppausmassoilla. Ruoppausmassojen sijoitus tarkentuu luotausselvityksen ja sedimenttinäytteenoton perusteella. ELY-keskus toteaa, että haitta-ainepitoisuuksiltaan tasojen 1 ja 1A massojen kohdalla voidaan toimia esitetyllä tavalla. Tason 1B ja 1C kaivuumassojen osalta massojen sijoitustavasta päätetään lupaharkinnassa. Tason 2 massat on läjitettävä maa-alueelle

vastaanottopaikkaan, jolla on asianmukainen lupa niiden vastaanottamiseen. Mikäli massoja sijoitetaan kaivannon viereen asennustöiden ajaksi, tulee lupavaiheessa tarkastella, miten toimitaan niiden massojen kanssa, joita ei voida hyödyntää putken peittämisessä. Kun putki vie osan tilasta, kaikkia massoja ei voida käyttää sen peittämiseen. On myös huomioitava, että putkilinjan vierusta ei välttämättä täytä läjityspaikalta vaadittavia ominaisuuksia. Lupavaiheessa tulee kiinnittää erityishuomiota ruoppausmassan määrään ja haitta-ainepitoisuuksiin sekä läjityspaikan valintaan.

Kun putki on rakennettu, siitä ei riittävän asennussyvyyden vuoksi arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia laivaväylän käyttöön. Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että väylän kunto, käytettävyys tai turvallisuus eivät vaarannu putken asennustöiden tai ruoppauksen aikana. Väylään liittyvistä toimenpiteistä on neuvoteltava Väyläviraston kanssa.

Hankkeesta vastaava on tehnyt kesällä 2023 alueella luotaustutkimuksen, jonka perusteella putken alueella ei arvioida olevan arvokkaita vedenalaisia kulttuuriperinnön kohteita. Hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä tulee kuitenkin neuvotella mahdollisten lisäselvitysten tarpeesta Museoviraston kanssa.

Kilpilahdessa putken alkuperäinen reitti kulki muinaisjäännösalueen (Nya Sköldvik) poikki. Hankkeesta vastaavan toimittaman vastineen mukaan putkireittiin on tehty tarkennuksia siten, että putki ei sijoitu enää muinaismuistoalueelle. Uusi suunniteltu reitti on esitetty vastineen yhteydessä. Koska muinaisjäännösalue pystytään kiertämään, ei putkesta arvioida aiheutuvan siihen haitallista vaikutusta. Putken jatkosuunnittelun yhteydessä ja rakentamisvaiheessa on tarvittaessa neuvoteltava Porvoon museon kanssa muinaisjäännösaluetta koskevissa asioissa.

Tolkkisten tehdasalue on merkittävä maakunnallinen kulttuuriympäristö. Koska putki kaivetaan maahan, ei siitä arvioida aiheutuvan arvokkaalle alueelle haitallista vaikutusta. Vaihtoehto 1, jossa putki sijoittuu arvokkaan tehdasalueen eteläpuolelle ja kulkee tien laitaa pitkin, on kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten kannalta parempi. Reitin tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee neuvotella Porvoon kaupungin kaavoitusviranomaisen kanssa, jotta putken toteutus yhteensovitetään muuhun maankäytön suunnitteluun.

Tolkkisten voimalaitoksen yhteyteen toteutettavasta lämpöpumppulaitoksesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeen rakentamisvaiheessa voi syntyä normaalia rakennustyöstä aiheutuvaa melua.

Hanke tukee ilmastonmuutoksen hillintää, koska siinä hyödynnetään syntyvää hukkalämpöä kaukolämmön tuotannossa ja korvataan polttoon perustuvaa tuotantoa. Hankkeen rakentamisesta aiheutuvia haitallisia ilmastovaikutuksia voidaan lieventää esimerkiksi ruoppausmassojen mahdollisimman tehokkaalla hyödyntämisellä sekä välttämällä massojen siirtelyä. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen tarpeet ja ilmastoriskit tulee huomioida hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Johtopäätökset

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Kilpilahden lämmönsiirtolinjan rakentamisesta ja käytöstä, hankkeen sijainti, ominaisuudet ja vaikutusten luonne sekä lieventämistoimenpiteet huomioiden, ei todennäköisesti aiheudu yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa YVA-laissa tarkoitettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Hanke ei edellytä YVA-menettelyn käynnistämistä yksittäistapausharkinnan perusteella.

Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muilla tahoilla ei ole suoraa valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-lain 37 § 2 momentti)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään todisteellisena tiedoksiantona VismaSign-palvelun kautta hankkeesta vastaavalle sekä sähköpostilla tiedoksi lausunnonantajille.

Uudenmaan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Uudenmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Porvoon kaupungin verkkosivuilla.

Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille ja julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla (www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa) kohdassa Energian ja aineiden siirto sekä varastointi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty ELY-keskuksen asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Reetta Suni ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antaneet viranomaiset

Tämä asiakirja UUELY/9763/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/9763/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suni Reetta 22.11.2023 11:23

Ratkaisija Heikkinen Erika 22.11.2023 11:26